

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasiło avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 5.

V Ljubljani, 2. svečna 1906.

XLVI. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Jdrilj. Naročnino prejema Frančišek Őrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{8}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Kakšna bo učiteljska pasivna rezistenca. — Naš denarni zavod. — Zakon z dne 14. januarja 1906 glede učiteljskih plač na Goriškem. — Bolgarsko učiteljstvo na razpotju. — Iz naše organizacije. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Kakšna bo učiteljska pasivna rezistenca?

Kupa trpljenja je polna. Učiteljstvo strada, hira in izumira pri svojem trudopolnem delu. Vse prošnje na merodajne kroge za izboljšanje našega bednega stanja, vsi protesti in pritožbe so bili zaman: naleteli so na gluha ušesa in otrpla — srca, za nas ni denarja, ni dobiti pokritja nikjer! Pisali smo, da je vnebovpijoč greh trgati plačilo delavcem in najemnikom, kakor nas uči cerkev, pa tudi to je bilo zaman. Oni, ki imajo v zakupu versko prepričanje, ki se hlinijo za krščanske zastopnike in prijatelje ljudstva, nimajo srca za nas učitelje-trpine; ni jim mar za vnebovpijoči greh, ker so sami siti. Za nas imajo le gluha ušesa. Vsi merodajni krogi priznavajo važnost našega poklica, priznavajo naše trudopolno delovanje, priznavajo tudi naše lepe uspehe, nočejo pa ničesar vedeti o plačilu za to važno delo in za ta trud. Ob samem priznavanju mi ne moremo živeti; naše plače so tako skromno odmerjene, da na noben način ne more izhajati učitelj-samec, še manje poročenelec z družino. Stradati in živeti v največji bedi pri tako važnem delu ni mogoče več, to je nedopustno in za odgovorne organe — naravnost povedano — nečastno!

Mi vemo prav dobro, da imamo v rokah cvet našega naroda, up bodočnosti in narodno blaginjo — nadepolno šolsko mladino. Ker to vemo, zato smo jako premišljeno delovali; pojasnili smo vsestransko važnost svojega poklica, svoj trud in svoje delo, svoje uspehe in nedostatke, preden smo stopili na skrajno pot — na obstrukcijo pri deželni učiteljski skupščini. Pa tudi sedaj bomo vsestransko pojasnili svoje delovanje v bodočnosti, preden nastopimo najskrajnejšo pot — pasivno rezistenco — ako ne ugone našim zahtevam pri bodočem zasedanju deželnega zbora.

Izjavljamo pa, da ne veljajo ta naša izvajanja samo za kranjsko učiteljstvo, temveč imajo veljavo za celokupno učiteljstvo. Povsod vladajo iste razmere, ki hočejo, da naj bodo tudi iste posledice.

Naš narod priznava važnost ljudskih šol, priznava tudi naš trud in dobro voljo in nam tudi iz srca privošči pri-

merno plačilo za naše delovanje. Predaleč bi prišli, ako bi hoteli to dokazati z raznimi dejstvi. Zadostuje naj samo to, da zidajo na mnogih krajih nove šole, razširjajo večrazrednice in premnogo prošenj leži pri šolskih oblastinijah za ustanovitev novih šol. Ljudstvo samo želi imeti na vsi črti in povsod šolo, kar je za nas učitelje in za novi šolski zakon laskavo priznanje. To narodno hrepenenje po šolski izobrazbi ne more spraviti s tira nihče več, čeprav vpije na vse grlo, da je šola prokletstvo za naš narod — naš narod želi imeti mnogo takih šol! On se ne straši pred stroški, ker dobro ve, da je nevednost še dražja. Nova šolska poslopja, šolska oprava, učni pripomočki, vzdrževanja stvarnih šolskih potrebščin in plače učiteljem je drag šport zlasti za male občine. A vkljub temu ljudstvo ni nasprotno šolam, ampak radovoljno prispeva za raznovrstne šolske potrebščine ker spoznava prav dobro, da je v sedajnem naprednem času obstanek brez šol nemogoč. Učiteljstvo je pridobilo s svojim marljivim, neumornim in vestnim delom srca ljudstva. Spojilo se je z narodom v eno telo, brez katerega bi ne mogel več izhajati. Ono deluje, se peha, trudi in muči za narodno odgojo, ki prinaša narodu mnogo dobrega; ono čuti z narodom in narod z njim. Kdor trdi, da učiteljstvo deluje nasproti narodu, je očiten lažnjivec, res pa je, da so narodni grobokopi vsi tisti svetohlinci, ki so očitni sovražniki napredne šole in učiteljstva.

To smo pojasnili zaradi tega, da smo dokazali, kako je postala šola narodna last kot nekaj nujnopotrebnega, obenem tudi zato, da so bili in bodo vsi sovražni napadi na šolo in učiteljstvo brezuspešni. Sovražni navali na šolo in učiteljstvo so povzročili celo mnogo dobrega, da se je učiteljstvo zedinilo v krepko telo, ki v slogi in edinstvu odbija vse napade ter se bori za napredek narodne prosvete, narodno blaginjo in za svoj lastni blagor — za gmotno stanje.

Ta boj je čedalje hujši; kakor kažejo vsi znaki, je dospel do viška. Ker je učiteljstvo složno in izborno organizovano, si je priborilo s tem mnogo ugleda, simpatij in spoštovanja. Treba je iti po tej poti naprej, boj se mora dobojevati! To se bo tem lažje zgodilo, ker imamo ljudstvo za seboj. Naj vpijejo naši nasprotniki kakor hočejo, da

imajo oni ljudstvo za seboj, mi jim povemo v obraz, da so simpatije ljudstva glede šolstva z nami. Opiraje se na to, se ne strašimo boja do skrajnosti! Ker je kranjski deželni zbor pri zadnjem zasedanju na zloben način uničil vse nadeje učiteljstva, je to primorano, da se pripravi na skrajno borbo — na pasivno rezistenco.

Vse tovariše in tovarišice prosimo, naj s pazljivostjo motré naše razprave, da vsi kot eden stopijo v pasivni odpor, ko pride čas za to. Vsem odgovornim merodajnim krogom povemo naprej, da bo učiteljska pasivna rezistenca izvedena le v skrajni sili, ako bo pri prihodnjem zasedanju deželnega zbora naša nada glede našega gmotnega stanja pokopana na navaden način, da za učiteljstvo ni dobiti denarja in pokritja. Naše zahteve so vsem očite; z drobtinicami se ne zadovoljujemo. Naše delo je pošteno in važno; delu primerno zahtevamo imeti tudi plačilo. Učiteljstvo naj se ne straši pasivne rezistence, vse se bo gibalo v okviru šolskih zakonov, samo gorečnost za poklic, prenaporno delo in prevestno izpolnovanje stanovskih dolžnosti se naj prelije v navadno flegmatično delo, tako da nihče ne more priti zaradi tega v kako škodo. Kako se bo to vse vršilo, hočemo pojasniti v naslednjih člankih.

I. Šolsko obiskovanje.

Znano je, da je duša rednemu šolskemu obiskovanju in dobrim uspehom pri vsaki šoli edino le vestni učitelj. On si mora znati pridobiti srca otrok. S prijaznim občevanjem, ljubeznivim postopanjem, mikavnim poukom, nepristranostjo in vestnim delom pridobi učitelj v kratkem srca in spoštovanje svojih učencev. Ljubezen odpira vrata ljubezni. Čeprav je otrok še majhen, vendar natančno opazuje učitelja, premišljuje vsako delo, razmotriva in sklepa ter se vda volji svojega učitelja. Kar se mu zapove storiti, rad navadno sluša. Ko učitelj prepriča svoje učence, da so šolski nauki nekaj silno potrebnega za življenje, ko ti vidijo, da se z njimi ljubeznivo postopa, da se učitelj neumorno trudi edino za njihov blagor, za dober napredek, lepo vedenje in redno šolsko obiskovanje, se popolnoma vdado volji učitelja, se pridno uče, lepo vedejo in hodijo redno v šolo. Pri vsaki šoli je prvi pogoj dobrih uspehov redno šolsko obiskovanje. Kjer ni tega, so povoljni uspehi nemogoči. Največkrat odločuje izborna šolska disciplina, kamor sodi tudi redno šolsko obiskovanje, da slede učenci z največjim zanimanjem učiteljevemu predavanju. Do take zmožnosti dospe učitelj le po dolgotrajni lastni izkušnji, vestnem pripravljanju, neumornem delu, z jekleno voljo in ljubeznijo do poklica. Šolski zakoni sicer določujejo natančno, kaj in koliko ur se mora poučevati, a kako se naj poučuje, to ne more določevati nobeden zakon, ker to je odvisno le od individualnosti, zmožnosti in volje vsakega učitelja. Ako hoče učitelj, je njegov pouk mičen, zanimiv in otroškemu duhu pristopen, ako pa noče, je lahko tudi dolgočasen in nepristopen. Šolski zakon tudi zapoveduje, da imajo starši pošiljati redno svojo deco v šolo, drugače zapadejo strogim šolskim kaznim. Ako je učitelju mar za dober napredek svojih učencev, ne bo veliko treba siliti hoditi otrokom v šolo, prišli bodo sami prav radi, še celo jokali se bodo doma, če bi jih starši hoteli pridržati zaradi dela. Ako pa učitelju ni nič na tem, če hodijo otroci redno v šolo ali ne, bo obiskovanje slabo — in slabi bodo tudi uspehi.

Dokazali smo s tem, da je duša rednemu šolskemu obiskovanju in dobrim učnim uspehom učitelj. Vprašanje je sedaj, ali zapade učitelj kazni, ako učenci ne hodijo pridno v šolo? O tem ne določuje šolski zakon nobene kazni, pač pa to preti šolski in učni red o hoji v šolo staršem ali njihovim namestnikom. Učitelja ne zadene nikaka odgovornost, ako ni otrok v šolo, ker njegova dolžnost ni, jih hoditi iskat po hišah in vaseh ter jih pojeti v šolo. Njegova dolžnost je le, pričeti pouk o pravem času, poučevati navzoče otroke predpisane ure in predpisano gradivo ter tudi o določenem času pouk končati. Spomladi, poleti in jeseni, ko je na kmetih premnogo nujnega dela zaradi silnega pomanjkanja delavnih moči, je treba vsak dan energičnega postopanja v šoli zaradi šolskih zamud, če ne bi imel učitelj kmalu prazne klopi. Kmet porabi prav rad in tudi prav pogosto svoje otroke za vsakdanje delo. Vidi sicer rad, da bi se naučil njegov otrok v šoli kaj lepega in dobrega, ali borba za kruh in obstanek je prvo, potem pride šele drugo na vrsto. O tem času je na kmetih vkljub energičnemu učiteljevemu postopanju o lepem vremenu šolsko obiskovanje slabo, o slabem pa dobro. Ako bi učitelj popustil vajeti, da bi vedno ne opominjal, strahoval in kaznoval neopravičenih zamud, bi bilo šolsko obiskovanje še slabše; bilo bi brezštevilno veliko neopravičenih zamud, ker se starši vdado le sili — joku otrok in strahu pred kaznijo v šoli, za denarne kazni se ne brigajo veliko, ker dobro vedo, da so te le majhne in redke. Ako pride do pasivne rezistence, naj učiteljstvo flegmatično prezira nemarne stranke, naj nikomur nič ne reče, če pride v šolo ali ne, zamude naj pridno zaznamuje v razrednico, naj kakor navadno poučuje gradivo do določenega časa v lepem miru brez jeze in napora. Takšno delo bo primerno sedanji plači.

II. Šolske zamude.

Šolski in učni red o hoji v šolo določuje:

§ 3. Brez veljavnih opravičnih izgovorov ne sme noben otrok zamujati posameznih ur ali dni ob zakonitem šol. času

Zamude, katere se v osmih dneh do dobrega ne opravičijo, naj veljajo za neopravičene, ako ni sploh znano, zakaj so se godile.

§ 4. Za veljavne opravičene izgovore velja posebno to:

- a) če otrok zbolil;
- b) če zbole otrokovi roditelji ali svojci, ako je dokazano, da ga potrebujejo v postrežbo;
- c) slabo vreme, ako bi otroci v njem utegnili zboleti;
- d) tako slabe poti, da se po njih ne more hoditi.

§ 5 govori o ubožnih otrokih in o skrbi krajne šolske oblasti zanje.

§ 6. Vsakega učitelja dolžnost je pomagati, da se morejo šolske zamude dokazati, in torej naj vse zamude, opravičene in neopravičene, dan na dan natanko zapisuje v razrednico.

Zapisnik teh šolskih zamud naj šolski voditelj pred krajno šolsko oblast položi v tisti dobi, katero za pregled zapoveduje zakon. (Pri nas zapoveduje vsako polovico meseca, oziroma vsak mesec.)

§ 7. Krajno šolsko oblastvo naj šolskih zamud vzroke, kateri bi se utegnili zdeti neveljavni, mahoma preišče ter proti mudnim roditeljem ali njih namestnikom začne postopati po zakonitih ukazilih.

Tako govori torej naš šolski zakon o hoji v šolo in o šolskih zamudah. Vsak učitelj in drug pameten človek, ki je

imel kdaj opravka in izkušnje glede raznih zakonov, ve dobro, da se ti na papirju prav lepo beró in glase na videz tudi dobro, v navadnem življenju se pa ne dá vedno in povsod ravnati po njih. Ako bi se učiteljstvo strogo ravnalo po teh predpisih, bi bilo pri vsaki šoli toliko neopravičenih zamud, da bi zlasti na kmetih ne bilo skoraj nobene hiše šoloobveznih otrok brez šolske kazni. Vse zamude bi morali starši ali njihovi namestniki v osmih dneh opravičiti — to se pa na kmetih zgodi malokdaj, pa tudi po trgih in mestih ni skoraj nič bolje. O času nujnih opravkov ostane otrok po en ali več dni doma, potem zopet hodi nekaj dni redno v šolo, za tem ga zopet ni nekaj časa — in tako se ponavlja mesec za mesecem, leto za letom, in sicer se menjajo kakor bi bili dogovorjeni med seboj. Nekateri izostanejo več, drugi manje; nekateri malokdaj, drugih pa skoraj nikoli ni v šolo. Učitelji-voditelji navadno naznanjajo samo najzanimnejše ali renitentne otroke, druge samo posvariijo, postrahujejo ali samo kaj malega kaznujejo po svojej previdnosti; voditelj pokliče starše k sebi in jih posvari, kar pa ni njegova dolžnost, samo da stranke ne pridejo v gmotno škodo, saj imajo s šolskimi otroki že tako dovolj stroškov in drugih sitnosti.

Učitelja-voditelja dolžnost je, zamude opravičevati, ako jih pride kdo s postavno opravičenimi izgovori opravičit, njegova dolžnost pa ni, hoditi po hišah izpraševati po vzrokih zamud. Njegova dolžnost je vsakih 15 dni, oziroma prve dni v mesecu odposlati krajni šolski oblasti vse opravičene in neopravičene zamude v nadaljno uradno poslovanje. Učitelji-voditelji so doslej s porazumljenjem krajnega šolskega sveta delovali pri zamudah. Učiteljem so navadno znane po otrokih vse razmere staršev in otrok, so zaradi tega izpolnili sami vse rubrike izkazkov šolskih zamud ter so jih dali okrajni šolski oblasti samo podpisati in odposlati na okrajne šolske svete. S tem so delali zlasti predsednikom krajnih šolskih svetov veliko uslugo, ker ti se kaj neradi pričkajo z ljudmi zaradi zanikarnega šolskega obiskovanja. Ako je katera stranka kaznovana, se navali vsa krivda na učitelja, ta se mora potem prepirati s strankami in večkrat požreti marsikatero neumno, neslano in hudobno opazko. Predsedniki krajnih šolskih svetov so navadno prvi veljaki in najvplivnejše osebe v šolskem okolišu. Večinoma so trgovci, krčmarji in večji posestniki, ki imajo od ljudstva dobiček in so z njimi v vedni dotiki. Ti se ne zamerijo radi pri ljudstvu zaradi dobička pa tudi zaradi sitnosti. Ako hoče učitelj imeti uspehe in redno šolsko obiskovanje, mora prevzeti sam vse delo pri šoli in s tem tudi odgovornost. Po mestih in trgih je v tem oziru nekaj bolje, tam se dobe moške, ki so vneti za šolo, ki prevzamejo radi vse delo in odgovornost nase. A tudi to so bele vrane.

S tem smo dokazali, da je učiteljstvo na kmetih delalo doslej premnogo tlake v blagor šolstva, omike in napredka. Kaj pa je dobilo za to? — Stradati mora! Obrekovano, prezirano, zaničevano je zaradi tega, ker dela, se trudi in muči za ubogi narod, od lažnivih in psevdoprijateljev kmeta, ki ga samo slepijo z lažmi, da ga ložje molzejo in imajo za norca! Ali naj tudi v bodoče delamo tako! — Nikakor ne! Ako se razmere do gotovega časa po naši želji ne izpolnijo, delali bomo le to, kar smo dolžni storiti in prav nič več! Vse zamude naj se pošljejo polmesečno krajnim šolskim oblastem, te naj same potem zaslišujejo stranke zaradi premnogih neopravičenih zamud, naj se prepirajo in zamerjajo pri strankah kakor hočejo. Če nočejo izpolnovati svojih dolžnosti, bodo imeli opraviti z okrajnimi šolskimi sveti, in ti jih bodo z globami že naučili, kako se mora skrbeti za redni

šolski pouk. Če nas bo kdo vprašal, zakaj ne delamo več kakor nekdanj, povejmo odkrito in jasno: »Dr. Šusteršič nam noče dati kruha, mi pa tudi ne bomo več opravljali tlake!« — Ako bi učiteljstvo nekaj let pošiljalo zamude vseh strank (v ogromni večini seveda neopravičene), bi se kmalu naveličali predsedniki krajnih šolskih svetov svoje časti, kmalu ne bi hotel nihče prevzeti te časti — vsak bi se bal zamere pri ljudstvu. Klerikalna politika bi rodila med našim narodom lep sad — kleli bi provzročitelje tega nereda in to po vsi pravici. — Kmet je navadno jako občutljiv, kadar je kaznovan. Čeprav ve, da je kaznen pravična, se rad pritožuje, seveda največkrat brezuspešno. Zaradi premnogih neopravičenih zamud bi bilo tudi premnogo pritožb, kar bi provzročalo tudi mnogo več dela in truda vladnim organom, ki jim ga iz srca privoščimo, ker se tudi oni brigajo za nas, naš trud in naše delo kakor za lanski sneg. Nakladati nam znajo premnogo dela — na birokraški način, ako pa moremo mi to zmagovati, za to se oni ne brigajo prav nič. »Slušaj, delaj in molči!« je njih geslo.

Ni dolgo, kar je izdal deželni šolski svet kranjski nov pouk, kako se morajo izkazki šolskih zamud odslej izpolnovati. Pritožil se je, da se ti izpolnujejo pomanjkljivo ali celo zgrešeno, povedal pa ni, da šo tiskovine zamud dvoumno ali celo napačno sestavljene. V 14. predalčku stoji na glavi pisano: Učitelju znan ali naznanjen vzrok. Sem bi moral učitelj zapisati vzrok zamud. Kmalu nato stoji v 15. in 16. predalčku za sklep krajnega šolskega sveta zopet: Vzrok šolskih zamud — oproščen — posvarjen. Ali ni znano še našim slavnim birokratom dejstvo: ako niso vzroki zamud znani učiteljem, ker jih nobeden ni naznanil, so tem manj znani krajnemu šolskemu svetu. Krajni šolski sveti naj sedaj skličejo množico staršev in od njih zahtevajo vzroke, čemu ne pošiljajo svojih otrok v šolo, ko je vsakemu znano, da jih ti obdrže doma večinoma le zaradi dela! Vsaka zamuda zaradi dela je pa neopravičena, torej kaznjiva. Kmet naj kmetu torej nalaga kazen! Ironija! Zaradi preprirov in zamer nočejo imeti krajni šolski sveti navadno z zamudami nič opraviti, to prepuščajo učiteljem. Ako učitelj noče tega sprejeti, tam se zanesljivo zamude obravnavajo jako površno, opravičijo se zamude skoraj vsem — neopravičene zamude kot opravičene so pa pesek v oči šolskim zakonom, obenem potuha za starše in otroke, iz česar prihaja neredno in slabo šolsko obiskovanje ter neuspehi pri pouku. Cela revolucija nastane na šolskem polju, ako bi učiteljstvo prepustilo krajnim šolskim svetom poljubno obravnavati šolske zamude. Iz tega se razvidi, da je duša rednemu šolskemu obiskovanju zopet učitelj in nihče drugi. To delo pa stane premnogo truda, požrtvovalnosti, brezobzirnega nastopa in neumornega dela.

Čemu naj vendar išče krajni šolski svet zopet vzrokov, ako jih je že navedel učitelj v 14. stolpcu? Komu naj gre potem vera, učitelju ali krajnemu šolskemu svetu? Ako se zamude v osmih dneh ne opravičijo, ostanejo te po zakonu neopravičene, učitelj jih ne sme opravičiti, krajni šolski svet jih potem kratkomalo opraviči — kar je v nasprotju z zakonom. Iz tega zopet razvidimo, kako se lepo glase šolski zakoni na papirju, v navadnem življenju pa so brez pomena. Preživeli so se naši šolski zakoni, treba je korenite preuredbe. Ako bi se učiteljstvo ravnalo pri zamudah strogo po šolskem zakonu, bi nastalo zlasti na kmetih o času nujnih del jako slabo šolsko obiskovanje in s tem čimdalje slabši uspehi. Ako se razmere ne izpremenijo v kratkem temenito v korist učiteljstva, bo moralo nastati tudi tako! Veliko uslugo bomo

s tem naredili našemu klerikalizmu, ker želi imeti neumno ljudsko maso — nekoliko branja in pisanja za silo, drugega pa nič! Predaleč bi prišli, ako bi hoteli dokazovati z dejstvi, kako postopajo s šolskimi zamudami župniki kot predsedniki krajnih šolskih svetov. Ti so očiten dokaz, da klerikalizem stremi po neumnosti našega naroda, naj potem vpijejo kakor hočejo, da so prijatelji šole in učiteljstva. Dokler bo imel ta pri nas prvo besedo pri šolstvu, ni pričakovati boljše bodočnosti na šolskem polju; ti ovirajo učiteljstvu z namenom za boljšo bodočnost na zvit in potuhnjen način, samo da s tem slepe ubogo nerazsodno narodno maso. Zgodi naj se torej njih volja!

(Dalje.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registрована zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca prosinca 1906 K 18.866·20.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Zakon z dne 14. januarja 1906,

veljaven za pokneženo grofovino Goriško in Gradiško, zadevajoč ureditev pravnih razmer učiteljskega osebja na mestnih in javnih ljudskih šolah kakor tudi pokritje potrebščin šolskih zalogov.

Po predlogu deželnega zbora Svoje poknežene grofovine Goriško-Gradiške ukazujem to-le:

Člen I.

Pravne razmere učiteljskega osebja na javnih ljudskih in mestnih šolah se uredi po sledečih določilih.

§ 1. Osebo učiteljstva na javnih šolah sestoji: a) iz ravnateljev in ravnateljic ter učiteljev in učiteljic meščanske šole; b) iz nadučiteljev in nadučiteljic, učiteljev in učiteljic ter iz začasnih učiteljev in začasnih učiteljic ljudskih šol.

§ 2. Osebo učiteljstva ljudskih javnih šol sestoji iz treh razredov, in sicer: iz I. razreda z letnimi 1600 kronami za učitelje in z letnimi 1400 kronami za učiteljice; iz II. razreda z letnimi 1400 kronami za učitelje in z letnimi 1200 kronami za učiteljice; iz III. razreda z letnimi 1200 kronami za učitelje in 1000 kronami za učiteljice. Letna plača za učitelja meščanske šole se določi na 2000 kron in za učiteljico meščanske šole na 1600 kron.

§ 3. Učiteljsko osebo ljudskih šol se uvrsti v posamezne činovne razrede kakor sledi:

1. V šolskem okraju glavnega mesta Gorice znaša število članov učiteljstva I. razreda pet desetink, učiteljstva II. razreda tri desetinke in ono III. razreda dve desetinki vseh članov sistemiziranih mest stalnega učiteljstva tega okraja.

2. V drugih šolskih okrajih znaša število članov učiteljstva I. razreda tri desetinke, II. razreda štiri desetinke in ono III. razreda tri desetinke skupnega števila članov sistemiziranih mest stalnega učiteljstva dotičnega okraja.

Kot normalna doba za uvrstitev članov učiteljstva ljudskih šol v posamezne činovne razrede v zgoraj označenem razmerju se določi 1. januar vsakega leta.

§ 4. Rok za vlaganje prošenj za razpisane učiteljske službe znaša 4 tedne in v nujnih slučajih 14 dni.

Vloge onih prosilcev, ki so že v učiteljski službi, imajo se vlagati potom predstojne okrajne šolske oblasti, katera jim priloži svoje mnenje. Ne bodo se pa upoštevale prošnje, ki so bile vložene po preteku v to določenega roka, in take, ki se med tem časom ne opremijo s predpisanimi dokazili.

§ 5. Okrajna šolska oblast zbere prošnje in jih določi krajni šolski oblasti, ki jih zopet vrne s svojimi predlogi za imenovanje okrajni šolski oblasti tekom štirih tednov in v nujnih slučajih tekom 14 dni.

§ 6. Učiteljstvo javnih šol ima pravico do dostojnega stanovanja. Voditelj ljudske šole (§ 12 zakona z dne 14. maja 1869, drž. zak. št. 62) ima pravico do stanovanja, ki sestoji iz dveh sob s potrebnimi postranskimi prostori. Ako se mu ne odkaže stanovanje in natura, mu pritiče letna stanarina.

I. Kot odškodnina za stanovanje (stanarina) se bo plačeval v šolskem okraju glavnega mesta Gorice:

1. Ravnateljem in ravnateljicam meščanske šole letni znesek 600 K;

2. voditeljem in voditeljicam ljudske šole ter učiteljem in učiteljicam meščanske šole letni znesek 500 K;

3. učiteljem in učiteljicam ter začasnim učiteljem in učiteljicam ljudske šole letni znesek 400 K.

II. V drugih šolskih okrajih dežele se bo plačevala stanarina po 60% od zneskov, navedenih pod I., točka 1., 2. in 3.

§ 7. Začasnim učiteljem in učiteljicam, ki so se sprejeli po uveljavljenju tega zakona, pritiče plača letnih 800 kron. Vrh tega gre začasnim učiteljem in učiteljicam odškodnina za stanovanje, kakor je določena v § 6.

S prvim dnem onega meseca, ki sledi datumu izpričevala usposobljenosti, bodo upravičeni dobivati prejemke, določene za tretji razred učiteljskega osebja.

§ 8. Voditeljem in voditeljicam javne ljudske šole gre opravnina, ki se odmeri v znesku letnih a) 100 kron, ako je šola enorazredna, b) 150 kron, ako je šola dvorazredna, c) 200 kron, ako je šola trirazredna, d) 300 kron, ako je šola štiri ali večrazredna.

Voditelji in voditeljice meščanske šole prejemajo opravnino letnih 400 kron, ako je pa z meščansko šolo združena javna ljudska šola, znaša opravnina letnih 500 kron.

§ 9. Od prvega dne meseca, ki sledi neposredno dnevu pridobljene usposobljenosti, dobijo učitelji in učiteljice, ki so skozi pet let nepretrgoma in z dobrim uspehom učiteljevali na kaki javni ljudski šoli v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, po končanem petem letu službovanja, 10odstotni povišek letne plače, kojo uživajo ob času, ko je dotekel čas petletnine, in tako od petih do petih let, dokler ne dosežejo poviška za šesto petletje (petletnino).

To določilo velja tudi za učitelje in učiteljice meščanskih šol.

Ako se ni članu učiteljstva nakazala pritikajoča mu starostna doklada (petletnina) vsled pomanjkanja predpogoja povoljne službe ali vsled disciplinarne razzodbe, le-to ne prejudicira doteklosti naslednjih starostnih doklad (petletnin).

§ 10. Član učiteljstva se upokoji, ako je po brezmažežnem službovanju postal nesposoben opravljati svoje dolžnosti bodisi vsled starosti, bodisi vsled telesnih ali duševnih hib ali drugih ozira vrednih okoliščin.

Upokojitev se izreče ali na prošnjo dotičnega člana učiteljstva ali uradoma.

Upokoje se stalno na lastno prošnjo tudi brez dokaza nesposobnosti za službo taki člani učiteljstva, ki so dovršili 40 službenih let.

§ 11. Kdor se prostovoljno odpove službi ali jo poпусти brez dovoljenja, izgubi pravico do upokojitve.

Za prostovoljno odpoved se smatra tudi slučaj, ako se učiteljica omoži.

§ 12. Letna plača, ki služi v podlago za odmeritev, je ona, ki jo je prejemal član učiteljstva ob času upokojenja.

Starostne doklade (petletnine) in opravnine šolskih ravnateljev in voditeljev se imajo smatrati za neločljivo sestavino plače.

§ 13. Vštevna je ona službena doba, katero je član učiteljstva doslužil na javni šoli.

Ako službo pretrga, se mu všteje ves dejanski službeni čas, ako dokaže, da ni on zakrivil pretrganja.

§ 14. Kdor ni ob času upokojitve doslužil še vštevne dobe 10 let, dobi odpravnino, ki se ima odmeriti za dobo do 5 službenih let z enkratnim, od 5 do 10 službenih let z dvakratnim zneskom vštevne letne plače.

§ 15. Učiteljstvo ima pravico do pokojnine, ki znaša po desetih nepretrgoma dovršenih službenih letih (§ 13) 40%, za vsako nadaljno službeno leto 2% zadnjih vštevni službenih prejemkov, tako da mu pritičejo po 40letni službeni dobi kot pokojnina vsi vštevni prejemki.

Doba, ki presega 6 mesecev, se všteje za celo službeno leto.

Člani učiteljstva, ki so služili 5 let in so postali brez lastne krivde nesposobni za službo vsled bolezni ali telesne poškodbe, dobe pokojnino, kakor da bi doslužili 10 let.

§ 16. Upokojitev je ali stalna ali začasna. Kdor je le začasno upokojen, mora, kadar mine vzrok, zaradi katerega je bil upokojen, zopet prevzeti službo po ukazih deželne šolske oblasti, sicer izgubi pokojnino.

V obeh slučajih preneha pokojnina, če upokojenec prevzame plačano deželno ali državno službo.

§ 17. Vdove in sirote učiteljev imajo pravico do preskrbovanja tedaj, ako je imel pokojni soprog, oziroma oče, sam pravico do pokojnine.

§ 18. Vdova učitelja, ki ob svoji smrti ni še doslužil 10 vštevni let, dobi odpravnino, znašajočo polovico zadnje vštevne letne plače pokojnikove.

§ 19. Ako je pokojnik že izpolnil deseto vštevno službeno leto, gre njegovi vdovi pokojnina v znesku 40% zadnjih letnih vštevni prejemkov, katere je užival pokojnik. Vendar pa ne sme biti pokojnina vdove manjša od 600 K na leto, izjemši slučaj, naveden v § 21.

§ 20. Vdova s pravico do pokojnine dobi kot odgojnino za vsakega pokojnikovega otroka, katerega ima oskrbovati, 10% zadnje vštevne letne plače, ki jo je vžival pokojnik.

Vendar pa svota odgojnin ne sme presežati zneska pokojnine vdove. Tako tudi pokojnina vdove s skupno vsoto vzgojnin ne sme presežati 80% zadnjih vštevni letnih službenih prejemkov pokojnika.

§ 21. Pokojnina vdove ne sme nikdar, ne sama na sebi, ne z odgojninami vred, presežati pokojnine pokojnikove.

§ 22. Vzgojnina za vsakega otroka preneha z dovršenim 20 letom starosti, ako ni otrok poprej preskrbljen. Vendar pa se jim sme, sporazumno z deželnim odborom, dovoliti nadaljno uživanje odgojnine do dovršenega 24. leta starosti, ako obiskujejo z dobrim uspehom učiteljišča, trgovske, obrtne,

kmetijske ali druge višje izobraževalne zavode, srednje ali visoke šole. Istotako se jim sme dovoliti prejemanje vzgojnine do dovršenega 24. leta v slučajih trajne bolezni in hiranja, vsled katerih se ne morejo sami preskrbovati.

§ 23. Ako po umrlém članu učiteljstva ni vdove, ali kadar le-ta nima pravice do pokojnine, tedaj gre vsem nepreskrbljenim otrokom pokojnikovim, ki še niso dovršili 20. leta starosti, v slučaju § 18 odpravnina, ki bi pritikala vdovi; v slučaju § 19 pa jim gre (vedno le vsem skupaj kakor zgoraj) sirotinska pokojnina, znašajoča toliko četrtink pokojnine, do koje bi imela pravico vdova v slučaju § 19, kolikor je otrok. Skupna vsota sirotinske pokojnine ne sme pa nikakor presežati pokojnine, ki bi pristajala vdovi.

§ 24. Sirotinska pokojnina neha šele z dnem, ko ni več nobenega nepreskrbljenega otroka pod 20. letom starosti.

Glede nadaljnega prejemanja sirotinske pokojnine ali primerne dela iste do dovršenega 24. leta starosti veljajo določila § 22.

§ 25. Vdovi po članu učiteljstva gre, ne glede na vse druge zakonite preskrbnine, posmrtna četrt v znesku zadnjih trimesečnih prejemkov, katere je pokojnik prejemal kot vštevno plačo ali pokojnino.

Ako ni vdove, gre posmrtna četrt sirotom pokojnika.

Če ne bi bilo ne vdove ne zakonskih otrok, ter bi dokazale druge osebe, da so stregle pokojniku pred smrtjo, ali plačale zanj pogrebne troške, se jim sme, sporazumno z deželnim odborom, povrniti troške, v kolikor ne presežajo posmrtna četrti.

Člen II.

Potrebščine za plače učiteljev javnih ljudskih in meščanskih šol se založijo deloma s tem, da deželni zalog izplača vsakemu šolskemu okraju one zneske, kateri so bili vplačani v dotičnem okraju na deželnih dokladah čez 100% na užitnino vina, mošta in mesa, in na deželni davščini čez tri krone za vsak hektoliter piva.

Člen III.

Letni prebitki normalnega šolskega zaloga bodo tvorili v bodoče reden dohodek pokojninskega zaloga za učitelje javnih ljudskih in meščanskih šol ter se bodo vsled tega izročevali vsako leto temu zalogu.

Člen IV.

Ta-le zakon stopi v veljavo s 1. januarjem 1906, ako proračun deželnega zaloga za 1906 zadobi Najvišje potrjenje.

Člen V.

Kadar stopi v veljavo le-ta zakon, stopijo iz veljave nasprotna določila zakonov z dne 10. marca 1870, dež. zak. št. 18, 15. oktobra 1896, dež. zak. št. 30, 6. oktobra 1900, dež. zak. št. 26, in 21. decembra 1901, dež. zak. št. 44.

S tem zakonom se ne premeni pravica do višjih plač, katere so dosegli člani učiteljstva vsled prejšnjih zakonov.

Člen VI.

Mojemu ministru za uk in bogočastje je naročeno, da izvrši ta zakon.

Bolgarsko učiteljstvo na razpotju.

(Dopis iz Sredca.)

Bolgarsko učiteljstvo je bilo do lanskega leta, ko se je vršilo glavno zborovanje, združeno v močni organizaciji, v »Učiteljski Zavezi«. Takrat so obhajali tudi desetletnico obstoja te »Zaveze«.

Kako krepko se je to učiteljsko združenje, ki je obstajalo na centralizaciji, razvijalo, kažejo sledeče številke: prvo leto svojega obstanka, t. j. l. 1894/5, je »Zaveza« štela 49 okraj. učit. društev s 498 člani, a l. 1904/5, tedaj ob desetletnici, je štela organizacija 70 okraj. učit. društev z 2842 člani. »Zaveza« je imela v teku svojih 10 let 306.314,35 levov (1 lev = 80 h) dohodkov in 85.075,61 levov stroškov, torej ima čistega imetja 251.238,74 leva. — In leta 1904/5 je imela »Zaveza« 34.580,80 leva dohodkov in 21.960,95 leva stroškov, ali čistega ravno 12.619,85 leva.*)

Odbor te »Zaveze« je hotel sprejeti in predložiti nov program in nova pravila v zadnjem svojem občnem zboru. A ker se niso mogli združiti, je sklenil občni zbor razpisati nagrado 500 levov za najboljši program, ki naj bi izšel na društvene stroške in se poslal v pretres posameznim v »Zavezi« združenim okraj. učit. društvom. Definitivno se naj bi to vprašanje rešilo pri prihodnjem občnem zboru.

Pri zadnji skupščini se je pa vnel hud boj o tem, kak program naj dobi bodoča »Zaveza«: ali naj bo politična ali nepolitična. Ker je ravno v bolgarskem učiteljstvu precej pristašev socijalnih demokratov, so ti zahtevali, da bodi »Zaveza« popolnoma politično društvo, »Zaveza« imej čisto karakter političnih društev.

Ker so pa ti ostali pri glasovanju v manjšini, so sklenili ostaviti »Zavezo« in so ustanovili popolnoma samostojno organizacijo. Združili so se v takozvane »socijalno-demokratske učiteljske kružke«, ki jih je sedaj že 49 s 553 člani.

Sedež nove organizacije je Sredec, in početkoma letošnjega šol. leta je pozval glavni odbor delegate teh kružkov na skupno posvetovanje, ki so sklenili sledeče:

1. Učitelji socijalni demokrati v Bolgariji se združijo v društvo »Socijalno-demokratska učiteljska organizacija«.
2. »Socij.-dem. učit. organizacija« deluje na to, da se stanje učiteljstva izboljša v gmotnem in političnem položaju.
3. »Socij. dem. učit. organizacija« stopi v skupno delo s sindikatом socijalne demokratske stranke v Bolgariji.
4. Člani »socij. dem. učit. organizacije« ne morejo biti člani »bolgarske učit. zaveze«.
5. »Socij. dem. učit. organizacija« proglašča za svoje glasilo »Učiteljsko Iskro«.

Načelniki nove socij. dem. učit. organizacije so učitelji: prejšnji predsednik »Zaveze« M. Geraskov, P. Radev in G. Krstev.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo zboruje dne 8. februarja t. l. ob 1. popoldne v deški ljudski šoli v Rudolfovem. Poleg običajnih točk sta na vzporedi: I. Prememba § 40., al. 2., novih društvenih pravil. II. Predavanje. Prof. g. Reisner: O prirodoslovnih poizkusih in uporabi aparatov v ljudski šoli. Ker bo predavanje jako zanimivo in je za prvo navedenih točk potrena dvetretjinska večina pravih članov, se vabijo ti, da se polnoštevilno udeležel Zbirališče k skupnemu, neprisiljenemu obedu in prijati

*) Kaj pa naša »Zaveza«?

Uredn.

teljskemu razgovoru: Hotel Koklič. Po članih uvedeni gostje in prijatelji šole in učiteljstva: Dobro došli! Koleginje, kolegi! Zavedajmo se, složimo se! V slogi je moč!

V. Gebauer, predsednik.

Štajersko.

Letno poročilo »Učiteljskega društva za celjski in laški okraj« za društveno leto 1905. Zopet je za nami plodonosno društveno leto! Kratek je čas, ki ga imenuje človeški razum leto, a v tem kratkem času se pri vztrajnosti, marljivosti, pri edinosti in pri pravem, odkritem tovarištvu lahko izvrši v enem društvenem letu mnogo dela. In delo, ki ga storimo društvu, ni delo samo za danes, za eno društveno delovanje, ampak ves trud je dobro naložena glavica, od katere mogoče ne bomo ravno mi, ampak šele naši zanamci uživali trdo zaslužene obresti. Ta trud, to delo je pravše boj, v katerem se moramo z jekleno vztrajnostjo in z naporom naših sil boriti za pravice, ki so nam že zdavna zajamčene, a nam jih nikakor nečejo priznati. A z neumornim delovanjem in z vztrajnim zahtevanjem bomo dobojevali tudi ta boj, in upati smemo, da nam potlej zasije lepša doba.

S ponosom smemo zreti na minulo društveno leto, s ponosom zreti na svoje delovanje, s ponosom pa tudi kazati na našo tovariško edinstvo, brez katere bi danes tukaj stali s samoobtožbo in s praznimi rokami. Tovariši, v edinosti je moč, brez katere danes ne smemo računati, brez katere bi padel ves naš stvor v prazen nič, s tem pa tudi naši upi, naši smotril Gojimo, tovariši, kot skrbni vrtnarji to drevesce marljivo, da se nam razraste v mogočno drevo, ki ga najhujši viharji ne bodo mogli podreti na tla! —

Z manj veselim srcem moramo danes konstatirati dejstvo, da se, žal, najdejo še marsikateri tovariši, ki se izogibljejo društvenemu delovanju, Liki zapuščena lastavica jeseni, ki je izgubila stik z že odletelimi tovarišicami v južne kraje, čivkajo in tavajo okrog le tam, kjer ni pravega mesta zanje, iščejo si družbe, ki ni primerna njih stanu. Da, najdemo še mnogo tovarišev, ki gledajo od strani, roke križem držeč, kako se drugi stanovski tovariši zanje bore in ubijajo, kadar pa pride čas žetve, hočejo biti prvi, ki bi bili za nedelavnost radi dobro poplačani. Zmajati pač moramo z glavo in čuditi se malomarnosti takih tovarišev, videč navadnega delavca, kako pojmi organizacijo. Pa naša naloga bodi, pridobiti tudi od strani gledajoče tovariše, da vstopijo kot bojevnik v naše vrste, kar časih lahko doženemo s pravo besedo na pravem mestu.*)

Ponos pa tebi lahko dviga danes srce, dragi tovariš in draga tovarišica, ko v duhu prešteješ števila prisostvovanih zborovanj. Ne bom poimence našteval in hvalil marnih obiskovalcev, zakaj pri njih bi bila nasprotno vsaka hvala razžaljenje čuvstva samozavednosti; nočem pa tudi oponašati žalbesede redkemu obiskovalcu, ki mu je mogoče marsikatera ovira bila kriva, da ni mogel priti k našim sestankom; odslej naj premaga te ovire in naj prihiti večkrat v našo sredo. Saj v društvu si, dragi tovariš, načrpaš novih moči, se zvedriš in razveseliš in se izobraziš, nehote obremeniti svojega duha. Sicer je res, da se zaupa naši požrtvovalnosti mnogo, a denar, ki ga žrtvuješ, ni izvržen, saj si z njim kupiš razvedrila, ki je vsakemu od nas potrebno za naše zdravje.

Evo pregleda našega delovanja v minulem društvenem letu podrobneje!

V minulem letu je bilo osem zborovanj, pri katerih je bilo skupno 266 zborovalcev, tako da pride na vsako zborovanje povprečno 33 glasovalcev. Sicer lepo število, a v primeri s številom v obeh okrajih službujočih tovarišev vendar ne preveliko. Naše društvo šteje enega častnega člana, rednih 74, podpornih pa 10, torej v vsem skupaj 85 članov; zaradi preselitve smo izgubili dva člana, nanovo pa je pristopilo 6 članov. Začetkom društvenega leta se je sklenilo, da dobi vsak član tiskano izkaznico kot legitimacijo o plačani letnini.

Tekom minulega društvenega leta so se vršila tudi zanimiva predavanja: tov. Fr. Brinar je razpravljal o temi

*) To je tudi nam pisano iz srca!

Uredn.

»Nekaj za učiteljice,« g. prof. J. Kožuh nam je v zadnjih dveh zborovanjih predaval o kartografski projekciji, tov. Krajnc je razkazoval obrazce za šolske zamude, o katerih je pozneje razpravljal pri uradni učit. skupščini jako zanimivo, tov. Gradišnik je kot zastopnik učiteljstva v okrajnem šol. svetu poročal o svojem delovanju pri omenjeni korporaciji, tov. Černej pa o deželni učiteljski skupščini.

Štedili seveda nismo z raznimi predlogi in protesti. Na tem mestu gotovo ne smemo pozabiti našega neumorno delujočega tov. predsednika A. Gradišnika, ki pri vsem svojem obilem delu ni skrbel le za bogat vzored pri zborovanjih, ampak je tudi s svojimi zanimivimi poročili provzročal zanimiva zborovanja.

Med predlogi omenjam onega o snovanju akcijskega odbora, čigar smoter naj bi bil, skrbeti izven društva za naš ugled in delati za naše interese; ta predlog pa je dozdej ostal še vedno le predlog. — Predlog, da postane naše društvo pokrovitelj »Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta,« je postal sklep in tako tudi predlog tov. Voglarja, uprizoriti v svrhu hitrejšega vplačevanja pokroviteljske koncerte. Uprizorjenje nameravanega koncerta se približuje uredničenju, za kar jamči za to izvoljeni koncertni odsek. — Predlog tov. Gradišnika, naj plača vsak član, ki bi ne prišel k zborovanjem, v svrhu hitrejšega vplačevanja pokroviteljske 20 h globe, naj izvede tov. blagajnik tako, da povpraša tov. tajnika za odsotneže, tem pa ob letu pošlje račun. Le skrbimo, da nam bodo dala zrna kmalu pogačol Ker omenjamo ravno delovanje za Učiteljski konvikt, ne moremo zamolčati samohvale, da so se po našem društvu v minulem letu odposlale že štiri kolekte, reprezentujoče lepo vsoto.

Ker so nas hoteli voditelji našega naroda malce prezirati, ne pomislivši, da smo v javnem življenju mogočen faktor, smo morali potrkati svoječasno pri voditelju štaj. Slovencev z vprašanjem, zakaj niso k shodu zaradi vprašanja o celjski slovenski gimnaziji povabili tudi učiteljstva; dobili smo povoljen odgovor. — Med drugim smo protestirali proti ustanovitvi počitniških kurzov za učiteljske aspirante, zgražali se nad netaktnim vedenjem nadzornika prof. Belarja proti velezaslužnemu ravnatelju g. Lapajnetu, izrazili pa tudi svoje simpatije nad vrlim nastopom kranjskih tovarišev delegatov o priliki njih deželne učit. skupščine, sklenili smo pa tudi posvetiti večjo pozornost »Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,« ki noče nobenega učitelja vsvoj odbor.

Omeniti je tudi volitve v prvi polovici društvenega leta. Pri volitvi novega odbora začetkom leta se je pokazalo nesoglasje, ki pa je pri poznejših volitvah izginilo, zakaj pri poizkušni volitvi zastopnika učiteljstva v okr. šol. svetu in delegatov za dež. učiteljsko skupščino je vladala lepa edinstvo, ki se je pokazala še lepše pri resnični volitvi pri okrajni učit. skupščini; razen teh pa je bila že volitev delegatov za »Zavezo« in »Lehrerbund.«

To je v kratkih potezah zrcalo našega delovanja! Z novimi upi in s svežimi močmi bo treba stopiti v bodoče društveno leto, o čigar izidu danes ne moremo soditi. A naša zavednost in naprednost nam jamči, da bomo koncem bodočega društvenega leta ravnatoko lahko dajali račun o svojem delovanju kakor v minulem. V dosego tega pa kličem: Dvigajmo prapor prave tovariške edinosti in zavednosti visoko nad seboj sebi v ponos, zanamcem svojim v bodrilen zglede!

Tajnik.

Vestnik.

Imenovanje. Na c. kr. državni ljudski šoli v Trstu je imenovan za učitelja slovenščine g. Božidar Čampa, doslej učitelj na c. kr. mornariški ljudski šoli v Pulju. — Gosp. dr. Janko Bezjak, profesor in okrajni šolski nadzornik v Mariboru, je premeščen na II. drž. gimnazijo v Ljubljano.

Novi okrajni šolski nadzorniki na Štajerskem so: za šolske okraje Ormož, Ptuj okolica, Rogatec, Ljutomer in Zgornja Radgona nadučitelj v Rogatecu Ivan Dreflak; za šolski okraj Maribor okolica, Št. Lenart in Slovenja Bistrica učitelj na šoli okolice celjske, Josip Schmoranzner; za šolske okraje Celje okolica, Vransko, Šmarje in Gornji grad

nadučitelj v Grižah Josip Supanek; za šolske okraje Kozje, Sevnica, Brežice in Laško nadučitelj v Trbovljah, Gustav Vodušek; za šolske okraje Marenberg, Šoštanj, Slov. Gradec in Konjice učitelj v Gornjem gradu Alojzij Schechel; za mestne šolske okraje Celje, Maribor in Ptuj ravnatelj dež. ženskega učiteljskega v Mariboru Franc Frisch.

Zanimiva obravnava. Neki učenec šole na Dolu (Štaj.) je »štrajkal«, ni hotel peti. Učitelj ga je pridržal po šoli, kar pa fantu ni bilo po godu. Hotel je domov z drugimi otroki, kar pa zopet ni bilo učitelju všeč. Prijel je dečka za ramo in ga hotel odvesti od vrat nazaj v klop, nakar je začel deček biti okrog sebe. Ko ga je posadil učitelj nazaj v klop, je udaril deček z vso silo po klopi in zakričal: »Le počakajte, vam bodo že naši pokazali, bodo prišli jutri v šolo.« Nadučitelj je res pozval očeta v šolo, hotoč zahtevati od njega, da kaznuje sina. Starac je pa namesto tega vpil in kričal nad to »prokleta šolo«. Obadva sta se naznanila orožniški postaji in pri obravnavi v Laškem je bil obsojen deček v 7 dnevni zapor, njegov oče pa je dobil le 24 ur in to zaradi tega, ker je prosil nadučitelja, da se mu odmeri najnižja kazen. Dečka bodo predlagali v pomiloščenje, vendar naj bi bil pomiloščen le pod tem pogojem, da se ista kazen podvojena naloži očetu, ki je pač kriv, da je deček tudi sicer moralno močno pokvarjen.

Risarska anketa v Ljubljani deluje že več tednov in sestavlja podrobni učni načrt za moderno risanje v ljudski šoli. Upamo, da anketa ne bo stvari pretirala ter uvaževala, da so še drugi predmeti ljudske šole, ki so vsaj toliko važni kot risanje, ako ne še važnejši.

C. kr. državni uradniki v Ljubljani so preteklo nedeljo zborovali in sklenili resolucijo, kjer zahtevajo, da se jim nemudoma nakažeje draginjske doklade, ker ne morejo izhajati ob sedanji draginji in ob sedanjih plačah. Kako pa naj izhaja učiteljstvo, ki se njega plače ne dajo niti oddaleč primerjati s plačami državnih uradnikov? Vsakomur privoščimo, da si poleg volje izboljša svoj materialni položaj, a tudi odločno zahtevamo, da dobi učiteljstvo vsaj to, kar mu je zajamčeno v zakonu!

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko podpira vse obrtnonadaljevalne šole, zato ima pravico, pošiljati svoje zastopnike v posamezne odbore obrtnonadaljevalnih šol. Za posamezne šole so nanovo izbrani ti le zastopniki trgovske in obrtniške zbornice: za šolo v Kranju: Lorenc Rebolj v Kranju; v Škofji Loki: Nikola Lenček, c. kr. notar v Škofji Loki; v Trzinu: Fran Deu, strojar v Trzinu; v Metliki: Leopold Gangl, posestnik v Metliki; v Postojni: Maks Šeber, lastnik akcidenčne tiskarne v Postojni; v Št. Vidu pri Ljubljani: Simon Jovan, krojač v Št. Vidu; v Novem mestu: Adolf Pauser ml., trgovec v Novem mestu; v Kamniku: Anton Stadler, kleparski mojster v Kamniku; v Šmartnem pri Litiji: Vencel Arko, trgovec v Šmartnem; v Radovljici: Ivan Sartori, ključalničar v Radovljici; na Bledu: Ivan Rus, trgovec na Bledu. — Deželni odbor je imenoval za svojega zastopnika v odboru obrtnonadaljevalne šole v Idriji tovariša E. Gangla.

Učiteljstvo idrijske c. kr. rudniške ljudske šole je prosilo za draginjsko doklado. Prebogati c. kr. rudniški erar pa je seveda prošnjo odklonil. Motiviral ni te velikodušnosti, ker je motivacija že vsakomur znana in ki se glasi: Srečnimajol! Za prvo roko ne dobe tudi oženjeni ničesar, ker je treba na Dunaju temeljitih študij, kje bi bilo dobiti par sto kron, da ne pride država na boben!

„Učiteljske Novine“ priobčujejo v zadnji številki posnetek našega članka »Temeljito poznavanje,« ki smo ga priobčili v 3. letošnji številki. V istem listu čitamo tudi poročilo o zadnjem občnem zboru »Deželnega učiteljskega društva v Ljubljani.«

Razgled po šolskem svetu.

— **Šolo za slaboumne otroke** je sklenil na predlog tovariša obč. svetnika Dimnika ustanoviti ljubljanski občinski svet v svoji seji dne 23. t. m. Takih šoloobveznih otrok je sedaj v Ljubljani 26. Za te otvoré poseben razred na I. mestni deški ljudski šoli. Ta sklep je hvalevreden!

— **Nova organizacija.** Nekateri hrvaški, srbski in slovenski učitelji ustanavljajo novo organizacijo, ki ima pred vsem uveljaviti zahteve učiteljskega stanu v zvezi s kulturnim in socijalnim življenjem našega naroda. Sredstvo te organizacije bo glasilo, ki bo presojalo naše celokupno javno življenje in pazno motrilo ter ocenjalo vse njegove pojave. S tem misli zbuditi v najširši jugoslovanski javnosti zanimanje za učiteljski stan. Učiteljstvo bo zavzemalo v narodnem življenju samo tedaj primeren položaj, ako samosvestno stopi v kolo ostalih kulturnih faktorjev, da bo skupno z njimi izrekalo sodbo o javnih dogodkih, ki se ga tičejo v vsakdanjem življenju. Današnje življenje kulturnih narodov sloni na demokratskih načelih, ki zahtevajo od vsakega člana skupnosti, da vpliva tudi izven svojega poklica na javno življenje. Boj, ki ni organično zvezan z ostalim življenjem, je slab in brezuspešen. — Drugi namen te organizacije bo, da pomaga s presojanjem javnih dogodkov do razvoja narodni pedagogiki, takšni pedagogiki, ki jo zahtevajo narodove potrebe po svojem posebnem značaju. Z iskanjem slabosti našega javnega življenja se pride do sredstev, da se zaluše v prvih pojavih. Pedagoške resnice, ki jih je sprejela prosvetljena Evropa v korist človeštvu, ki so splošne narave, je treba prikrojiti po posebnih potrebah naroda ter jih potem spraviti v življenje. Sicer so tuje našim tlom in ne bodo uspevala na njih. — Končno je še ena misel, ki sili k takemu skupnemu delu. Poznanje razvoja učiteljskih stanovskih vprašanj nas uči, da so njih uspehi tesno zvezani z razvojem napredne misli. Saj vemo, kakšno je bilo stanovsko življenje, dokler je umiralo v oblasti klerikalizma. Zato bo to delovanje slo-nelo na temelju svobodnih misli o življenju in svetu.

— **Na Bolgarskem** se pripravljajo za splošni učiteljski štrajk.

— **»Hrv. ped.-književni zbor«** ima svojo XXXIV. glavno skupščino v dvorani »Učiteljskega doma« v Zagrebu dne 8. t. m. Poleg poročil društvenih funkcionarjev je na dnevnem redu nekrolog pok. Venceslavu Novaku, ki ga čita član »Zbora« g. Oskar Dürr, in referat »O ženski vzgoji«, ki ga čita član »Zbora« g. Vekoslav Dominković.

— **Izprememba šolskih počitnic.** Na Dunaju name-ravajo premestiti glavne počitnice na čas od 1. julija do 31. avgusta.

Listnica uredništva.

Na Goriško. Pride prihodnjič. Dalje! — Članek o šolskih stav-bah in učnem redu priobčimo, čim nam dovolji prostor. — Opetovano smo že naznanili v listnici, da se oziramo samo na tista vprašanja za »Pisarno«, ki sta jim priloženi 2 znamki po 10 h. Zopet nam je došlo nekaj vprašanj, toda brez znamk, zato je ne moremo odgovoriti nanja.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 213.

Kranjsko.

Na novoustanovljeni trirazredni deški meščanski šoli v Po-stojni s slovenskim učnim jezikom so začetkom šolskega leta 1906/7 popolniti mesto ravnatelja in mesta dveh posvetnih učiteljev in veroučitelja.

Prosilci za ravnateljsko mesto in za mesti posvetnih učiteljev morajo dokazati svojo učno usposobljenost za eno v min. ukazu z dne 31. julija 1886 označenih treh strokovnih skupin; to je: jezikovno-zgodovinsko, prirodnoznanstveno, matematično-tehnično strokovno skupino.

Z navedenimi 4 mesti so združeni sledeči prejemki, in sicer:

- 1.) Ravnateljsko mesto: letna plača 2000 K; opravilna doklada letnih 400 K, pravica do 6 starostnih doklad à 10% glavne plače; dalje naturalno stanovanje, oziroma stanarina v znesku 200 K na leto.
- 2.) Mesti dveh posvetnih učiteljev: Letna plača 1800 K, oziroma 1600 K; dalje pravica do 6 starostnih doklad à 10% glavne plače.
- 3.) Mesto veroučitelja: Letna plača 1400 K in pravica do zakonitih starostnih doklad.

Veroučitelj je tudi zavezan poučavati verouk na ljudski šoli v Postojni.

Pravilno opremljene prošnje so predpisanim potom vpslati semkaj do dne 21. februarja 1906.

C. kr. okr. šolski svet Postojna, dne 20. januarja 1906.

Št. 34.

Štajersko.

V političnem okraju Celje se s pričetkom poletnega tečaja sledeče službe popolnijo:

- 1.) na 4razredni ljudski šoli v okolici Laškega trga (2. krajevni razred) mesto nadučitelja, oziroma učitelja;
- 2.) na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Jederti (3. kraj. razred) mesto učitelja oziroma učiteljice;
- 3.) na trirazredni ljudski šoli v Novi cerkvi (3. kraj. razred) mesto učitelja oziroma učiteljice.

Prosilci imajo svoje pravilno opremljene prošnje postavnim službenim potom vložiti do dne 15. svečana 1906 pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Celje, dne 15. prosinca 1906.

Št. 36 in 26.

V političnem okraju Ljutomer so popolniti ob Veliki noči t. l. naslednja mesta učiteljev oziroma učiteljic in sicer:

I. v šolskem okraju Ljutomer:

- a) na petrazredni ljudski šoli pri Mali Nedelji (II. plač. razr.) dve učiteljski mesti stalno;
- b) na trirazredni ljudski šoli v Cezanjevcih (III. plač. razr.) eno učiteljsko mesto stalno;
- c) na trirazredni ljudski šoli na Cvenu (III. plač. razr.) eno učiteljsko mesto stalno.

II. V šolskem okraju Gornja Radgona.

- a) na štirirazredni ljudski šoli pri Sv. Duhu (II. plač. razred) eno učiteljsko mesto stalno, oziroma provizorično;
- b) na šestrazredni ljudski šoli pri Sv. Jurju ob Ščavnici (III. plač. razred) eno učiteljsko mesto stalno;
- c) na petrazredni ljudski šoli pri Kapeli (III. plač. razred) eno učiteljsko mesto stalno;
- d) na trirazredni ljudski šoli v Negovi (II. plač. razred) eno učiteljsko mesto stalno;
- e) na petrazredni ljudski šoli s pararelko pri Sv. Petru (II. plač. razr.) eno učiteljsko mesto stalno oziroma provizorično;
- f) na trirazredni ljudski šoli v Ščavniški dolini (II. plač. razr.) eno učiteljsko mesto stalno, oziroma provizorično.

Obeh deželnih jezikov zmožni prosilci oziroma prosilke naj vložijo svoje pravilno in tudi z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 15. februarja t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Ljutomer-Gornja Radgona, dne 16. januarja 1906.

Šolske tiskovine
priporoča
tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu
ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-novejših predpisih priporoča tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.